

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΙΗΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε φυλλάδιον 22.)

— Ἀφοῦ θὰ φέρω τὴν ἐπιστολὴν, ὑπέλαβεν ὁ Ἀγγλος, δὲν θὰ μοι προξενήσῃ περισσότερον κόπον τὸ νὰ συμπαραλάβω μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ φέρετρον.

— Βλέπω, μυλόρδε, εἶπεν ὁ Ρολάνδος γελῶν τὸν ἀλλόκοτον αὐτοῦ γέλωτα, ὅτι εἴθε πολύτιμος ἄνθρωπος καὶ ὅτι ἡ θεία πρόνοια ἠδύοχησε νὰ σᾶς συναντήσω. Ἀγώμεν λοιπὸν, μυλόρδε, ἀγώμεν.

Ἀμφότεροι τότε ἐξῆλθον τοῦ κοιτῶνος, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄγγλος εἶχε τὸ κατάλυμά του εἰς τὸ αὐτὸ πάτωμα, ὁ Ρολάνδος περιέμενεν αὐτὸν ἕως οὗ παρέλαβε τὰ ὅπλα του. Καὶ τῶντι μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψε κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ξυλίνην πιστολοσθήκην.

— Τώρα, μυλόρδε, ἠρώτησεν ὁ Ρολάνδος, τίνι τρόπῳ νομίζετε καταλληλότερον νὰ μεταβῶμεν εἰς Βωκλούζην, ἐποχούμενοι, ἢ ἱππεύοντες;

— Ἐποχούμενοι, ἂν σᾶς ἀρέσκη, διότι ἡ ἄμαξα εἶναι ἀρμοδιωτέρα πρὸς μεταχώμισιν πληγωμένων, ἢ δὲ ἰδική μου μᾶς ἀναμένει κάτω.

— Ἐνὸμιζον ὅτι εἴχετε παραγγεῖλει ν' ἀποξεύξωσι τοὺς ἵππους.

— Ἐδῶκα τῶντι κατ' ἀρχὰς τοιαύτην διαταγὴν, ἀλλ' ὕστερον μεταμεληθεὶς, ἔδραμον κατόπιν τοῦ ἡνιόχου καὶ τὴν ἀνεκάλεσα.

Ταῦτα λέγοντες κατέβησαν τὴν κλίμακα.

— Τόμ, Τόμ, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης ἀποτανθεὶς πρὸς τὸν θεράποντα αὐτοῦ, ἀναμένοντα πρὸ τῆς ἔξω θύρας καὶ φέροντα ἱμάτιον ὡς ἐκεῖνα τὰ παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς θαλαμηπόλοις συνειθιζόμενα, λάβε αὐτὸ τὸ κιβώτιον.

— I am going with, my Lord? (Θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μαζί, μυλόρδε;) ἠρώτησεν ὁ ὑπηρέτης.

— Yes! (Ναί), ἀπεκρίθη ὁ σὶρ Ἰωάννης· δείξας δὲ εἰς τὸν Ρολάνδον τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπηρέτου καταβιβασθὲν ἀνάβαθρον τῆς ἀμάξης,

— Ἀναβήτε, κύριε Δε Μοντρεβέλ, εἶπε.

Ὁ Ρολάνδος ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὀχήματος καὶ ἐξηπλώθη νωχελῶς ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων.

— Πρέπει, τῇ ἀληθείᾳ, εἶπε, νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι μόνοι σεῖς οἱ Ἀγγλοι γινώριζετε πῶς πρέπει νὰ συσκευάζωνται αἱ ὁδοιπορικαὶ ἄμαξαι· ἐδῶ καθήμενος νομίζω ὅτι εὐρίσχο-

μαι ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Στοιχηματίζω ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ νεκροθήκαι σας θὰ ἦναι μαλθακώτατα ἐνδοθεν ἐστρωμέναι!

— Ὁμολογῶ, ἀπεκρίθη ὁ σὶρ Ἰωάννης, ὅτι ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς πρωτεύει τῶντι εἰς πᾶν τὸ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ἀναφερόμενον· ἀλλ' ὁ γαλλικὸς λαὸς εἶναι περιεργότερος καὶ διασκεδαστικώτερος. . . . Ἀμαξήλατα, ὁδήγησόν μας εἰς Βωκλούζην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

MONOMACHIA.

Ἡ μόνη διαβατὴ ὁδὸς εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Ἀβινιὸν εἶναι ἡ ἄγουσα εἰς Ἴσλην, διὰ τοῦτο καὶ διήνυσαν τὰς τρεῖς λεύγας ἐν μιᾷ ὥρᾳ, κατὰ δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὁ Ρολάνδος προσεπάθει παντὶ σθένει νὰ διασκεδάσῃ τὸν συνοδοιπόρον του, λίαν εὐτράπελος καὶ εὐθυμὸς ἐπιδεικνύμενος· καθόσον δ' ἐπλησίαζον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης κατὰ τοσοῦτον ἠῦξανεν ἡ εὐθυμία του, ὥστε ὁ βλέπων τὸν φαιδρὸν καὶ ἀενάως ὑπομειδιῶντα ἐκεῖνον νεανίαν, ἀγνοῶν δὲ ποῦ ἡ ἄμαξα κατηυθύνετο, οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι κίνδυνος θανάτου ἐπεκρέματο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ.

Φθάσαντες εἰς τὸ χωρίον Ἴσλην κατέβησαν ἐκ τῆς ἀμάξης, καὶ πληροφορηθέντες ὅτι οἱ ἀντίπαλοί των δὲν εἶχον εἰσέτι φθάσει, διευθύνθησαν πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν κρήνην.

— ὦ! εἶπεν ὁ Ρολάνδος, ἐδῶ τὸ μέρος θὰ ἀντηχῇ θαυμάσια. Εἶπε καὶ ἄφησε δύο ἢ τρεῖς φωνάς, πρὸς τὰς ὁποίας ἡ ἡχὼ ἀνταπεκρίθη εὐκρινέστατα.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, εἶπεν ὁ νέος, μόνῃ ἢ ἡχῷ τῆς Ζιννουέτας ἐν Μιλάνῳ δύναται ν' ἀντιπαραβληθῇ πρὸς ταύτην. Ἀκούσατε, μυλόρδε.

Διὰ φωνῆς μελωδικῆς καὶ ἐντέχνως ἐνταυτῷ ἐψάλε τυρολικὸν τι ᾄσμα παθητικώτατον. Ὅταν δ' ἐσιώπησε καὶ ὁ τελευταῖος στόνος ἐτάφη εἰς τὰς φάραγγας τῶν παρακειμένων ὀρέων,

— Πολὺ φοβοῦμαι, μὰ τὸν θεόν! εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης, ὅτι εἴθε ὁ ποχονδριακός.

Ὁ Ρολάνδος ἐσκήρτησε καὶ προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ἐταστικόν. Ἰδὼν ὅμως ὅτι ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐσιώπησεν,

— Εἰπέτε μοι, παρακαλῶ, πόθεν εἰκάζετε τοῦτο; ἠρώτησε.

— Τοιαύτη ἀκρατος εὐθυμία ὑποκρύπτει ἀναμφιβόλως βαθὺ καὶ θυμοδόρον ἄλγος.

— Σᾶς ἐκπλήττει λοιπὸν ἡ φαινομένη αὐτῇ ἀνωμαλία ;

— Οὐδέποτε ἐκπλήττομαι, διότι φρονῶ ὅτι ὅλα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ ἔχουσιν ὑπαρξιν δικαιολογημένην.

— Ἡ κρίσις σας εἶναι ὀρθοτάτη, καὶ πρέπει τῶντι, ἵνα τις ἐννοήσῃ τὰ παράδοξα φαινόμενα, νὰ γνωρίζῃ τὸ ὑπ' αὐτὰ ὑποκρυπτόμενον μυστήριον. Ἐγὼ λοιπὸν θὰ σᾶς ἐκμυστηρευθῶ τὸ ἐδικόν μου.

— Ὡ! δὲν σᾶς βιάζω εἰς τοῦτο παντάπασιν.

— Εἴσθε τόσο διακριτικὸς, ὥστε δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τούτου· ὁμολογήσατε ὅμως ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως θέλετε μάθει ποία εἶναι ἡ ἀδυναμία μου ;

— Δὲν ἀντιλέγω, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντός σας.

— Ἀκούσατε λοιπὸν, μυλόρδε, τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος· θὰ σᾶς ἐκμυστηρευθῶ πράγματα τὰ ὁποῖα εἰς οὐδένα ἄλλον εἰσέτι εἶπον. Σᾶς φαίνομαι εὐρωστος, υγιέστατος, ἀνθηρὸς, καὶ ὅμως μὲ καταβιβρώσκει τρομερὰ ἀσθένεια, ἡ τοῦ ἀνευρισμοῦ, ὥστε ἀδιακόπως μοι ἔρχονται σπασμοὶ, σκοτοδινιάσεις, λειποθυμῖαι, ὡς ἂν ἤμην ἡ ἀσθενεστέρα γυνή. Διέρχομαι τὸν βίον ὑπὸ αὐστηρὰν διαίταν καὶ γελοίας προφυλάξεις, καὶ μὲ ὅλα ταῦτα ὁ ἱατρὸς Λαρρὲ μοι ἐφάνέρωσεν ὅτι ὑπόκειμαι εἰς αἰφνίδιον καὶ σύντομον θάνατον, διότι τὸ πάσχον ἀγγεῖον εἰς τὸ στῆθός μου δύναται νὰ πάθῃ ῥῆξιν, μικρὰς ἀφορμῆς δοθείσης. Φαντασθῆτε πόσον εἶναι χαροποῖα εἰς στρατιωτικὸν τοιαύτη κατάστασις! Ἐννοεῖτε λοιπὸν ὅτι ἀφ' ἧς ὥρας ἤκουσα τοὺς λόγους τοῦ ἱατροῦ, ἀπεφάσισα ν' ἀποθάνω ὡς οἶόν τε εὐχλεέστερον, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον αἰέποτε ἐπεζήτησα τοὺς κινδύνους· καὶ ἄλλος μὲν εὐτυχέστερος ἐμοῦ ἑκατοντάκις ἴσως ἤθελεν εὐρεῖ τὸν θάνατον, ἀλλ' ἐγὼ, τί νὰ εἴπω ; εἶμαι, φαίνεται, μαγευμένος! τὰ μισθράλια καὶ αἱ σφαῖραι μὲ φεύγουν, τὰ ξίφη φοβοῦνται νὰ ἐγγίσωσι τὸ δέρμα μου. Σημειώσατε ὅτι οὐδεμίαν παραλείπω περίστασιν, καθὼς εἶδετε καὶ πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν τράπεζαν. Τώρα πρόκειται νὰ μονομαχήσω, καὶ ὅμως θὰ ἰδῆτε τὸ ἀποβησόμενον! Θὰ ἐκτεθῶ ὡς μανιώδης, δὲν θὰ ἐπιζητήσω νὰ ὠφεληθῶ ἐξ οὐδεμιᾶς εὐκαιρίας, θὰ ἀφήσω τὸν ἀντίπαλόν μου νὰ πυροβολήσῃ εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε, ἢ δέκα ἢ καὶ πέντε βημά-

των, ἢ καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ὅμως δὲν θὰ μὲ τύχῃ ἡ σφαῖρα ἡ δὲν θὰ ἐκτυρσοκροτήσῃ τὸ πιστόλιόν του. Καὶ ὅλα ταῦτα πρὸς τί ; σᾶς ἐρωτῶ διὰ νὰ τὰ τεντώσω μίαν ἡμέραν ἐξαίφνης, ἐνῷ κἀθημαι, ἢ ἐνῷ σύρω τὰ ὑποδήματά μου! Ἀλλ' ἄς σιωπήσωμεν, διότι ἔρχεται ὁ ἀντίπαλός μου.

Διὰ τῆς αὐτῆς τῶντι ὁδοῦ δι' ἧς διέβησαν προηγουμένως ὁ Ῥολάνδος καὶ ὁ σὴρ Ἰωάννης, προέκυψαν διὰ μέσου τῶν βράχων καὶ τῶν χαμοδένδρων τρεῖς κεφαλαί.

Ὁ Ῥολάνδος ἠρίθμησε,

— Τρεῖς· Διατί τρεῖς ; εἶπε, ἐνῷ ἡμεῖς εἰμεθα δύο ;

— Ἀ! ἐλησμόνησα, εἶπεν ὁ Ἀγγλος· ὁ κύριος Βαρζῶλ ἀπήτησε καὶ χάριν ὑμῶν καὶ χάριν αὐτοῦ, νὰ συμπαραλάβῃ καὶ ἓνα χειροῦργον φίλον του.

— Πρὸς τί ; ἠρώτησεν ὁ Ῥολάνδος, σχεδὸν ἀποτόμως καὶ συσπῶν τὰς ὀφρῦς.

— Δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως, ὅτι πολλάκις σώζεται ἡ ζωὴ ἐνὸς πληγωμένου ἀπὸ μίαν ἔγκαιρον φλεβοτομίαν.

— Δὲν ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος ἐξαγριούμενος, πρὸς τί τόσαι προφυλάξεις καὶ φροντίδες ἐν ὥρᾳ μονομαχίας. Ἐγὼ φρονῶ ὅτι ὁ μονομαχῶν πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν θάνατον ὡς ἀφευκτον. Πρὸ τῆς μάχης εἶναι συγχωρημέναι αἱ ἀμοιβαῖαι φιλοφροσύναι καὶ εὐγένειαι, ὡς ἔπραξαν οἱ πρόγονοί σας καὶ οἱ ἰδικοί μου εἰς Φοντενένην, ἀλλ' ὅταν τὰ ξίφη διασταυρωθῶσιν, ὅταν ἡ σφύρα τῶν πιστολίων ἀνυψωθῇ, πρέπει ζωὴ ἀνθρώπου ν' ἀνταμείψῃ τοὺς κόπους καὶ τοὺς παλμούς τῆς ὥρας ἐκείνης. Ἐγὼ τοῦλάχιστον ἐπιθυμῶ νὰ μοι ὑποσχεθῇτε ἐνόρκως, μυλόρδε, ὅτι ὁ χειροῦργος τοῦ Κ. Βαρζῶλ, πληγωμένον ἢ φονευμένον, νεκρὸν ἢ ζῶντα, δὲν θὰ μὲ ἐγγίσῃ παντάπασιν.

— Ἀλλ' ὅμως, κύριε Ῥολάνδε...

— Μέσος ὅρος δὲν ὑπάρχει. Ἡ μοι δίδετε τὸν λόγον σας, μυλόρδε, ἢ, ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ, δὲν μονομαχῶ.

Ὁ Ἀγγλος ἐκύτταξεν ἐν ἐκπλήξει τὸν νεανίαν, τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου κατέστη κάτωχρον, τὰ δὲ μέλη του ἐταράττοντο ὡς ὑπὸ τρόμου· μὴ δυνηθεὶς δ' ἐπὶ τέλους νὰ κατανοήσῃ τὸ αἷτιον τῆς ἀλλοχοτότου αὐτῆς ἐντυπώσεως, ἔδωκε τὴν αἰτηθεῖσαν ὑπόσχασιν.

— Δόξα τῷ Θεῷ, εἶπεν ὁ Ῥολάνδος, μία ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ωραίας μου ἀσθενείας

εἶναι καὶ αὐτῇ, ὅτι δηλαδὴ μοι ἔρχεται σκοτο-
δινίαςις ἅμα φαντασθῶ ἀνοιγομένην χει-
ρουργικὴν ἐργαλειοθήκην καὶ ἰδῶ λαβίδα ἢ
σμίλην. Θὰ ὠχρίασα ἴσως φοβερά ;

— Ἐφοβήθη μὴ λειποθυμήσῃτε.

Ὁ Ῥολάνδος ἀνεκάγχασε.

— Ὡραία σκηνὴ θὰ ἦτο τῶντι ἐὰν ἐρχόμε-
νοι οἱ ἀντίπαλοί μας σᾶς εὕρισκον καταγι-
νόμενον νὰ μὲ κάμῃτε νὰ συνέλθω ἐκ τῆς
λειποθυμίας δι' εἰσπνοῆς ἀλάτων καὶ ἄλλων
τοιούτων συνήθων εἰς γυναῖκας συγκοπτι-
κάς. Ἡξεύρετε τί ἤθελον ὑποθέσει ἐκεῖνοι,
ὥς καὶ ὑμεῖς ; ὅτι ἐδειλίασα.

Οἱ τρεῖς νεοελθόντες προέβησαν ἐν τού-
τοις τόσῳ πλησίον ὥστε ὁ σὶρ Ἰωάννης δὲν
ἐπρόφθασε ν' ἀποκριθῇ εἰς τὸν Ῥολάνδον.

Πλησιάζαντες δ' ἐχαιρέτησαν καὶ ὁ Ῥο-
λάνδος χαριέντως ὑπομειδιῶν ἀνταπέδωκεν
ἀμέσως τὸν χαιρετισμόν.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον του.

— Εἴσθε εἰσέτι ὀλίγον ὠχρὸς, ὅθεν ὑπάγε-
τε ἕως εἰς τὴν κρήνην καὶ ὅταν φθάσῃ ἡ ὥ-
ρα ἔρχομαι καὶ σᾶς παραλαμβάνω.

— Ἐγκαίρως μοι τὸ ἐνεθυμήσατε, εἶπεν ὁ
Ῥολάνδος· ἡσθάνομην μεγάλην ἐπιθυμίαν
νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν περίφημον κρήνην τῆς
Βωκλούζης, περὶ ἧς ὁ Ἱπποκρένης Πετράρ-
χης ἐποίησε τοὺς ἐξῆς στίχους·

Chiare, fresche e dolci acque

Ove le belle membra

Pose colei, che sola a me par donna.

Ἐὰν μοι ἐξέφευγε λοιπὸν αὐτὴ ἡ εὐκαι-
ρία, δὲν θὰ εὕρισκον εὐκόλως ἄλλην. Ποῦ
κεῖται ἡ κρήνη σας ;

— Τριάκοντα βήματα μακρὰν ἀπ' ἐδῶ ὁ
πάγετε κατ' εὐθείαν, στραφῆτε ὕστερον δε-
ξιὰ καὶ θὰ τὴν εὕρητε ὑποκάτω τοῦ μεγά-
λου ἐκείνου βράχου, τοῦ ὁποῖου διακρίνε-
ται ἡ κορυφή.

— Εἴσθε, βλέπω μυλόρδε, ἀπαράμιλλος ὁ-
δηγός· σᾶς εὐχαριστῶ.

Ταῦτα εἰπὼν καὶ φιλικῶς νεύσας διὰ τῆς
χειρὸς διηρθύνθη πρὸς τὴν κρήνην ὑποτον-
θορίζων τὸ χαριέστατον εἰδύλλιον τοῦ Βελ-
λαίου.

Ἡ μικρά μου ἀπουσία

Ἰσχυσε νὰ μεταβάλῃ

Τὴν καρδιά σου τὴν τρελλή.

Ῥόζα μου, ἡ ἀστασία

Πλὴν αὐτῆ σου ἡ μεγάλη

Γνώσι μ' ἔβαλε πολλή.

Ἵπὸ ἐξῆς x' ἡ ἐδική μου

Ἀπὸ ἄλλο τέτοιο βέλος

Δὲν θὰ ξαναπληγωθῇ.

Καὶ θὰ διοῦμε, ἀστατή μου

Βοσκοπούλα, ὥς τὸ τέλος

Τίς θὰ μεταμεληθῇ.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐστράφη ἀκούσας τὴν
μελωδικὴν καὶ εὐστροφον αὐτὴν φωνήν, ἥ-
τις κατὰ τοὺς ὑψηλοὺς τόνους εἶχε τι γυ-
ναϊκεῖον· ὁ ψυχρὸς αὐτὸς καὶ μεμετρημένος
Ἀγγλος δὲν ἠδύνατο νὰ προσοικειωθῇ πρὸς
τὴν ἀνώμαλον καὶ νευρικὴν ἐκείνου φύσιν,
καὶ ὠμολόγει ὅτι εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν ἓνα ἐκ
τῶν λίαν περιέργων καὶ σπανίων ὀργανι-
σμῶν.

Οἱ δύο νέοι τὸν ἀνέμενον, ὁ δὲ χειροῦρ-
γος ἴστατο ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένος.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἀπέθεσε τὴν πιστολο-
θήκην, ἣν ἐκράτει ἀνά χειρὰς ἐπὶ τινος βρά-
χου καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ μι-
κρὸν κλειδίον λεπτοφυστάτον τὴν ἡνέφξε.

Τὰ ἐν αὐτῇ ὅπλα ἦσαν θαυμάσια, ἂν καὶ
κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἀπλούστατα ἐπεξεργα-
σμένα· προήρχοντο δὲ ἐκ τοῦ ἐργοστασίου
τοῦ Μεντόνου, ὁ ἔγγονος τοῦ ὁποῖου εἶναι
καὶ σήμερον εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων ἐν
Λονδίνῳ ὀπλοποιῶν. Ὁ Βαλανσὼλ τὰ ἐξήτα-
σε λεπτομερῶς, ὁ δὲ Βαρζῶλ τὰ ἐθεώρησεν
ἀπλῶς, ἀλλὰ δὲν τὰ ἤγγισε.

— Ὁ ἀντίπαλός μας ἔχει πείραν τῶν ὀ-
πλῶν σας ; ῥώτησεν ὁ Βαλανσὼλ.

— Οὐτε τὰ εἶδε, σᾶς δίδω τὸν λόγον τῆς
τιμῆς μου, ἀπεκρίθη ὁ σὶρ Ἰωάννης.

— Ὡ μυλόρδε, εἶπεν ὁ Δὲ Βαλανσὼλ, ἀπλὴ
διαβεβαίωσις ἔρκει.

Πρὸς ἀποφυγὴν οἰασθήποτε συγχύσεως
ἐπανέλαβον καὶ ἐκ δευτέρου τοὺς προαποφα-
σισθέντας ὅρους τῆς μονομαχίας· εἶτα χά-
ριν συντομίας ἐγέμισαν τὰ πιστόλια καὶ
θέσαντες αὐτὰ εἰς τὸ κιβώτιόν των τὰ ἐνε-
πιστεύθησαν εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ χειροῦρ-
γου, ὁ δὲ σὶρ Ἰωάννης, ἀφοῦ ἐκλείδωσεν καὶ
παρέλαβε τὸ κλειδίον, μετέβη πρὸς εὕρεσιν
τοῦ Ῥολάνδου. Εὗρε δὲ αὐτὸν συνδιαλεγό-
μενον μετὰ μικροῦ τινος αἰγοβοσκοῦ, βό-
σκοντος ἐκεῖ πλησίον τρεῖς αἴγας, καὶ ῥίπτον-
τα χάλικας εἰς τὴν δεξαμενὴν τῆς κρήνης.
Ἐνῷ δὲ ὁ Ἀγγλος προσέθετο νὰ εἴπῃ εἰς
τὸν Ῥολάνδον ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα, αὐ-
τὸς προλαβὼν,

— Τί ὑποθέτετε ὅτι μοι διηγεῖται, μυλόρ-
δε, αὐτὸ τὸ παιδίον ; εἶπε· μίαν καθαυτὴ ἰ-

στορικήν παράδοσιν τῆς πατρίδος του· λέγει ὅτι αὐτὴ ἡ δεξαμενὴ, τῆς ὁποίας τὸ βάθος εἶναι ἀκαταμέτρητον, ἐκτείνεται δύο ἢ τρεῖς λεύγας ὑπὸ τὸ ὄρος καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ διαίτῃται μάγισσά τις κατὰ τὸ ἥμισυ γυνὴ καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ δράκων, καὶ ὅτι κατὰ τὰς γαληνιαίας ἑαρινὰς νύκτας, προβάλλει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος καὶ προσκαλεῖ τοὺς παροικοῦντας ποιμένας, μὴ δεικνύουσα, ἐννοεῖται, εἰς αὐτοὺς εἰμὴ βαθυπλόκαμον κεφαλὴν, γυμνοὺς ὤμους καὶ ὠραίους βραχίονας. Οἱ δὲ μῶροι ἐκεῖνοι ἐξαπατῶμενοι ἀμέσως ὑπὸ τῆς ἡμιανθρώπου ἐκείνης γυναικὸς, ἔρχονται καὶ νεύουσιν αὐτῇ νὰ πλησιάσῃ· ἐκεῖνη πάλιν τοὺς παρακινεῖ νὰ πλησιάσωσιν αὐτοὶ, καὶ οὕτως οἱ ἄφρονες προβαίνουν ἀνεπαισθήτως, παντάπασι μὴ προσέχοντες εἰς τὰ ὑπὸ τοὺς πόδας των. Αἰφνης ὀλισθαίνουν, ἡ μάγισσα τείνει αὐτοῖς τὴν χεῖρα καὶ συγκαταδύει μετ' αὐτῶν εἰς τὰ ὕγρὰ τῆς ἀνάκτορα, ὅθεν ἀναδύει πάλιν τὴν ἐπαύριον μόνη. Ποῖος ἄρα γε διάβολος διηγῆθῃ εἰς τοὺς ἀπλοὺς αὐτοὺς χωρικοὺς τὸν αὐτὸν μῦθον τὸν ὁποῖον ὁ Βιργίλιος ἐξιστορεῖ ἐμμέτρως καὶ μετὰ πολλῆς τῆς χάριτος εἰς τὸν Αὐγούστον καὶ εἰς τὸν Μηκίαν;

Διέμεινεν ἐπὶ μικρὸν σκεπτικός καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀτενεῖς πρὸς τὸ κυανοῦν καὶ βαθυκύμαντον τῆς δεξαμενῆς ὕδωρ, εἴτα στραφεὶς πρὸς τὸν σὶρ Ἰωάννην,

— Λέγουσιν, εἶπεν, ὅτι καὶ ἐκ τῶν ῥωμαλεωτέρων κολυμβητῶν, ὅσοι κατὰ καιροὺς ἠθέλησαν νὰ λουσθῶσιν εἰς τὴν ἄβυσσον ταύτην, δὲν ἀνεφάνησαν πλέον. Ἀσφαλέςτερον θὰ ἦτο ἴσως, μυλόρδε, τὸ νὰ ριφθῶ ἐντὸς τῆς δεξαμενῆς παρὰ νὰ ἐλπίζω εἰς τὸ εὐστοχον τῆς βολῆς τοῦ Βαρζῶλ· ἀλλ' ὅπως δὴποτε θὰ τὸ ἔχω ὡς ἐσχατον καταφύγιον, ὅθεν ἂς δοκιμάσωμεν πρὸς τὸ παρὸν τὴν σφαῖραν. Ἀγωμεν, μυλόρδε, ἀγωμεν.

Εἶπε καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὸν ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀστασίας πτοηθέντα Ἀγγλον καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέρος ἔνθα καὶ οἱ ἄλλοι ἀνέμενον.

Ἐκεῖνοι ἐντούτοις ἐνησχολοῦντο περὶ τὴν εὕρεσιν καταλλήλου θέσεως, καὶ πραγματικῶς ἀναζητήσαντες εὗρον μικρὸν ὁροπέδιον παρακείμενον κατερειπωμένου τινὸς πύργου ὅπου, φαίνεται, κατέφευγον οἱ ποιμένες ἐν ὥρᾳ ὑετοῦ.

— Πάρεσμεν, κύριοι, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης.

— Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα καθ' ὅλα, κύριοι, ἐτοιμοί, ἀπεκρίθη ὁ Δὲ Βαλανσῶλ.

— Παρακαλοῦνται οἱ διαμαχόμενοι νὰ ἀκούσωσι τοὺς ὅρους τῆς μάχης, εἶπεν ὁ Ἀγγλος.

Εἶτα ἀποπανθéis πρὸς τὸν Βαλανσῶλ.

— Ἐπαναλάβετε αὐτοὺς, κύριε, προσέθηκε, διότι σεῖς μὲν εἴσθε Γάλλος ἐγὼ δὲ ξένος καὶ ἐπομένως θὰ ἐρμηνεύσητε τὸ πρᾶγμα σαφέστερον ἐμοῦ.

— Εἴσθε ἐξ ἐκείνων τῶν ξένων, μυλόρδε, οἵτινες δύνανται νὰ διδάξωσι τὴν γαλλικὴν εἰς ἀνθρώπους ἐπαρχιώτας ὡς ἡμεῖς· ἐπειδὴ ὅμως μετὰ τῆς φιλοφροσύνης μοι παραχωρεῖτε τὸν λόγον, προθύμως θέλω ὑπακούειν εἰς τὴν πρόσκλησίν σας.

Εἶπε καὶ ἐχαιρέτησε τὸν σὶρ Ἰωάννην, ὅστις ἀμέσως τὸν ἀντεχαιρέτησε.

— Κύριοι, ἐξηκολούθησεν ὁ μάρτυς τοῦ Δὲ Βαρζῶλ, συνεφωνήθη ὥστε νὰ σᾶς τοποθετήσωμεν τεσσαράκοντα βήματα μακρὰν ἀλλήλων· σεῖς δὲ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ προβῆτε ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου καὶ νὰ ἐκपुरσοκροτήσητε κατὰ βούλησιν, δύναται μάλιστα ὁ ἕτερος ἐξ ὑμῶν, βαλόντος τοῦ ἀντιπάλου του, νὰ προχωρήσῃ κατ' αὐτοῦ, εἴτε πληγῶθῃ, εἴτε ὄχι. Οἱ δύο ἀντίπαλοι κατένευσαν ἐπιβεβαιωτικῶς· ὕστερον δὲ μιᾷ φωνῇ καὶ ταυτοχρόνως σχεδὸν εἶπον·

« Δότε τὰ ὅπλα! »

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τὸ κλειδίον ἠνέωξε τὸ κιβώτιον καὶ πλησιάσας πρὸς τὸν Δὲ Βαρζῶλ τὸ ἐπαρουσίασεν αὐτῷ ὅπως ἦτο ἠνεωγμένον. Καὶ οὗτος μὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὅπλων εἰς τὸν ἀντίπαλόν του· ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνήσατο διὰ νέυματος ἐπειπὼν ταυτοχρόνως γλυκεῖα καὶ γυναικῶδες σχεδὸν φωνή·

— Ἐκλέξατε, κύριε Δὲ Βαρζῶλ. Ἐμαθόν ὅτι, ἂν καὶ προσεβλήθητε ὑπ' ἐμοῦ, παρητήθητε ὅμως ὅλων τῶν πρωτείων· ἐπιθυμῶ ἐπομένως νὰ σᾶς ἀφήσω τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἂν καὶ ἀσήμαντον.

— Ὁ Βαρζῶλ δὲν ἀντέτεινε περισσότερον καὶ ἔλαβε τὸ προστυχὸν ἐκ τῶν δύο πιστολίων.

— Ὁ δὲ σὶρ Ἰωάννης ἐνεχείρισεν τὸ ἕτερον εἰς τὸν Ρολάνδον, ὅστις οὐδόλως ἐξετάσας τὸν μηχανισμόν του, ἀνύψωσε τὴν σφύραν καὶ περιέμενε.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Δὲ Βαλανσῶλ, ῥάβδον ἐμπήξας κατὰ γῆς, ἤρξατο ἀπ' αὐτῆς νὰ μετρᾷ

τεσσαράκοντα βήματα.

— Θέλετε νὰ μετρήσῃτε καὶ ὑμεῖς, κύριε ; ἠρώτησε τὸν σὶρ Ἰωάννην.

— Περιπτόν, κύριε, ἀπεκρίθη, διότι ἐγὼ καὶ ὁ κύριος Δὲ Μοντρεβέλ ἐμπιστευόμεθα ἐξ ὁλοκλήρου εἰς ὑμᾶς.

Ὁ Βαλανσὼλ ἐνέπηξε καὶ ἄλλην ράβδον εἰς τὸ τεσσαρακοστὸν βῆμα.

— Κύριοι, εἶπεν, ὅλα εἶναι ἐν τάξει.

Ὁ ἀντίπαλος τοῦ Ῥολάνδου ἵστατο ἤδη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀσκεπῆς καὶ γυμνὸς ἐπενδύτου· ὁ δὲ χειροῦργος καὶ οἱ δύο μάρτυρες ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον.

Τόσῳ ἐπιτυχῆς ἦτο ἡ ἐκλογή τοῦ μέρους ἐκείνου ὥστε οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀντιπάλων ἠδύνατο νὰ παραπονεθῇ ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους ἢ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου.

Ὁ Ῥολάνδος ρίψας παρ' αὐτῷ τὸν πῖλον καὶ τὸν ἐπενδύτην του, μετέβη καὶ ἔστη πρὸ τοῦ Βαρζῶλ εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν θέσιν.

Ἀμφότεροι τότε ἔστρεψαν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ κύκλω αὐτῶν ἀντικείμενα.

Καὶ δεξιόθεν μὲν ὑπῆρχεν ὄρος ἀπότομον καὶ ἄγονον, ἀγριωπὴν παρέχον τὴν θέαν πρὸς βορρᾶν ἐξετείνετο ἀπέραντος πεδιάς τῆδε κάκεισε ἐσπαρμένη ὑπὸ μεγάλων βράχων καὶ λοφίσκων, ὁμοιάζουσα γιγάντων νεκροταφείον· πρὸς ἀνατολὰς διεκρίνετο ἡ πόλις Ἀβινιὸν περιεζωσμένη τὰ μακρὰ αὐτῆς τεῖχη, καὶ δεσποζομένη ὑπὸ τοῦ γιγαντιαίου αὐτῆς παλατίου, ὅπερ ὠμοιάζε καθεύδοντα λέοντα ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ ὁποίου ἡ πόλις ἠρέμει ἐπτοημένη καὶ ἀσθμαίνουσα· πρὸς δυσμὰς ἐπὶ τέλους, ἐφαίνετο ὁ ἥλιος τὸν ὁποῖον εἰς ἐκ τῶν δύο ἀντιπάλων ἐσχάτην πιθανῶς προσέβλεπε φορὰν, ἔδωε βραδυπορῶν μεγαλοπρεπῶς εἰς χρυσοῦν καὶ πορφυρόεντα ὠκεανόν.

Ἀντίθεσις παράδοξος ἐνυπῆρχεν εἰς τοὺς δύο ἀντιπάλους νέους. Καὶ ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν φανερός ἦτον ἐκ τῆς μελανῆς κόμης τῆς ἡλιοκαοῦς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ μελαγχολικοῦ βλέμματός του ὅτι ἦν ὁ τύπος τῆς μεσημβρινῆς ἐκείνης φυλῆς τῆς καταγομένης ἐξ Ἑλλήνων, Ῥωμαίων, Ἀράβων καὶ Ἰσπανῶν.

Τοῦ δ' ἐτέρου τούναντίον καὶ ἡ ῥοδινὴ χροιά τοῦ προσώπου, καὶ ἡ ξανθὴ κόμη καὶ οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ λεπτοφυεῖς ὥσπερ γυναικὸς χεῖρες αὐτοῦ ἐπρόδιδον ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὰς φυλὰς τῶν συγκερασμένων κλιμάτων τῶν ἐλκουσῶν τὸ γένος ἐκ Γαλα-

τῶν, Γερμανῶν καὶ Νορμανδῶν.

Ὡστε ἂν τις ἐξήταξε τὸ πρᾶγμα ὑπὸ γενικωτέραν ἔποψιν, ἤθελε θεωρήσει τὴν μονομαχίαν ἐκείνην ὄχι ἀπλῆν καὶ μεμονωμένην μεταξὺ δύο ἀτόμων πάλην, ἀλλ' ὡς μονομαχίαν δύο λαῶν, δύο φυλῶν, τῆς Μεσημβρινῆς δηλαδὴ κατὰ τῆς Ἀρκτώας.

Ὑπὸ τοιούτων ἰδεῶν ἄρᾳ γε κατείχετο ὁ νοὺς τοῦ Ῥολάνδου, καὶ ἦτο σύννοος καὶ μελαγχολικός ;

Δὲν τὸ πιστεύομεν. Τὸ βέβαιον ὁμῶς εἶναι ὅτι, ἀφοσιωθείς εἰς τὸν θαυμασμόν τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου δράματος τῆς φύσεως, ἐλησμόνησε διὰ μιᾶς καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ τὴν μονομαχίαν καὶ τὸν ἐχθρόν του.

Ἀλλ' ἀκούσας τὴν φωνὴν τοῦ Δὲ Βαρζῶλ, συνῆλθεν ἐκ τῆς ποιητικῆς ταύτης νάρκης. — Ἄν ἀγαπάτε, κύριε, εἶπεν ἐκεῖνος, εἰμὶ ἔτοιμος.

Ὁ Ῥολάνδος ἐσκίρτησεν.

— Ἐξ αἰτίας ἐμοῦ περιμένετε, κύριε ; σᾶς ζητῶ συγγνώμην· ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε μῆτε νὰ με συλλογισθῇτε, διότι εἶμαι ὅλως ἀφηρημένος. Εἶμαι, κύριε, εἰς τὰς διαταγὰς σας.

Ταῦτα εἰπὼν ἐβάδισε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του κατὰ μέτωπον, ὡς συνήθως περιεπάτει χωρὶς νὰ κλίνη τὸ στήθος, ἐμειδία μάλισα καὶ ἡ κόμη αὐτοῦ ἐκυμαίνετο ὑπὸ τῆς ἐσπερίας αὔρας. Ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ ἔλαβε τούναντίον ὅλα τὰ εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνήθη προφυλακτικὰ μέτρα.

Τὸ ἄλλοτε ἀπαθὲς πρόσωπον τοῦ σὶρ Ἰωάννη προέδιδε τώρα μεγάλην ἀγωνίαν.

Ἡ μεταξὺ τῶν μαχομένων ἀπόστασις τάχιστα ἐσμικρύνετο.

Ὁ Βαρζῶλ ἔστη πρῶτος· καὶ ὅταν ὁ Ῥολάνδος δὲν ἀπείχε παρὰ δέκα μόλις βήματα, ἐπυροβόλησε.

Ἡ σφαῖρα ἔκοψεν ἕνα βόστρυχον ἐκ τῆς κόμης τοῦ Ῥολάνδου, αὐτὸν ὁμῶς δὲν ἐθίξεν.

Ὁ νεανίας ἐστράφη τότε πρὸς τὸν μάρτυρά του.

— Βλέπετε ; ἠρώτητε, δὲν σᾶς τὸ προεῖπον ; — Πυροβολήσατε, κύριε, πυροβολήσατε λοιπόν ! εἶπον οἱ μάρτυρες.

Ὁ Βαρζῶλ ἵστατο ἄφωνος καὶ ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν ὅθεν ἐπυροβόλησε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριοι· ἔχω, μοὶ φαίνεται, τὸ δικαίωμα ν' ἀντιπυροβολήσω ὅταν καὶ ὅπως ἐγὼ ἀποφασίσω. Ἐπειδὴ δὲ τώρα πλέον ὁ κύριος Δὲ Βαρζῶλ ἐκένωσε κατ' ἐμοῦ τὸ πιστόλιόν του, θὰ τῷ ἀποτεινῶ ὀλί-

γας λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν μοι ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ εἶπω προηγουμένως.

Στραφεὶς εἶτα πρὸς τὸν ἀριστοκράτην νεανίαν, ὅστις ἦτον ὠχρὸς μὲν ἀλλὰ γαλήνιος.

— Κύριε, εἶπεν, ὁμολογῶ ὅτι ἤμην ὀλίγον ἐξημμένους εἰς τὴν σημερινὴν συζήτησίν μας.

Περιέμεινε.

— Πυροβολήσατε, κύριε, εἶναι ἡ σειρά σας, ἀπεκρίθη ὁ Δὲ Βαρζῶλ.

— Ἀλλ' ὅταν μάθητε ἐξηκολούθησεν ὁ Ρολάνδος προσποιούμενος ὅτι δὲν ἤκουσε, τίνος ἔνεκεν παρεφέρθη, ἴσως μὲ συγχωρήσετε. Εἶμαι στρατιωτικὸς καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου.

— Πυροβολήσατε, κύριε, ἐπανελάβεν ὁ εὐγενὴς νεανίας.

— Εἰπέτε μίαν λέξιν πρὸς ἀναίρεσιν τῶν λεχθέντων, ὁμολογήσατε ὅτι ἡ υπόληψις καὶ ἡ χρηστότης τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου εἶναι τοιαύτη ὥστε δὲν δύναται νὰ προσάψῃ αὐτῷ μῶμον κακότηδες ἀπόφθεγμα ἀποκύημα τῆς φαντασίας ἡττηθέντων ἐχθρῶν εἰπέτε, καὶ πάραυτα θέλω ρίψει κατὰ γῆς τὸ ὄπλον τοῦτο καὶ θέλω τείνει ὑμῖν τὴν χεῖρα, διότι ὁμολογῶ ὅτι εἴσθε τῶντι γενναῖος.

— Τότε μόνον θέλω σεβασθῇ τὴν υπόληψιν καὶ χρηστότητα περὶ ἧς ποιεῖτε λόγον, ὅταν ὁ ἀρχιστράτηγός σας μεταχειρισθῇ τὴν ἐπιβροχὴν τὴν ὁποίαν διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του ἀπέκτησεν ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν πραγμάτων διὰ νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐπραξε καὶ ὁ Μῶγk ν' ἀποδώσῃ δηλαδὴ τὸν θρόνον εἰς τὸν νόμιμον βασιλέα.

— Ἀ! εἶπεν ὁ Ρολάνδος ὑπομειδιῶν, τοιαύτη ἀπαίτησις εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ὑπὸ στρατηγοῦ δημοκράτου;

— Τότε καὶ ἐγὼ ὑποστηρίζω ὅ,τι ἐξ ἀρχῆς εἶπον πυροβολήσατε, κύριε, πυροβολήσατε.

Εἶτα βλέπων ὅτι ὁ Ρολάνδος ἐδίσταζε,

— Πρὸς θεοῦ, ἀνεβόησε, κρούσας κατὰ γῆς τὸν πόδα, θὰ πυροβολήσῃτε ἐπὶ τέλους!

Ὁ Ρολάνδος τότε ἐκινήθη διὰ νὰ πυροβολήσῃ εἰς τὸν ἀέρα.

— Ὅχι! ἀνέκραξεν ὁ Δὲ Βαρζῶλ, μὴ πυροβολήσῃτε, σὰς παρακαλῶ, εἰς τὸν ἀέρα, διότι τότε θὰ ἀπαιτήσω νὰ γεμισθῶσιν ἐκ νέου τὰ ὅπλα καὶ νὰ πυροβολήσῃτε σεῖς πρῶτος.

— Μὰ τὴν τιμὴν μου! ἀνέκραξεν ὁ Ρολάνδος, θανασίμως ὠχριάσας, πρῶτον σήμερον ἐπὶ τῆς ζωῆς μου, πολυεπραγμόνησα τόσον

χαρὶν ἀνθρώπου. Ὑπαγε λοιπὸν εἰς τὸν διάβολον, καὶ, ἀφοῦ δὲν θέλεις τὴν ζωὴν, λάβε τὸν θάνατον.

Εἶπε καὶ χαμηλώσας τὸ ὄπλον τοῦ ἐπυροδόλησε χωρὶς νὰ σκοπεύσῃ.

Ὁ Ἀλφρέδος Δὲ Βαρζῶλ ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐκλονίσθη, ἐστράφη περὶ ἑαυτὸν καὶ κατέπεσε χαμαὶ κατὰ πρόσωπον.

Ἡ σφαῖρα διεπέρασε τὴν καρδίαν του.

Ὁ δὲ σὶρ Ἰωάννης, ἰδὼν τὸν Βαρζῶλ καταπεσόντα, ἔδραμε πρὸς τὸν Ρολάνδον καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸ μέρος ἐνθα εἶχεν ἀφήσει τὸν ἐπενδύτην καὶ τὸν πῖλόν του.

— Εἶναι ὁ τρίτος, ἐτραύλισεν ὁ Ρολάνδος στενάξας, ἀλλ' αὐτὸς τοῦλάχιστον, καθὼς εἶδετε, τὸ ἠθέλησε.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀποδόσας τὸ ὄπλον εἰσέτι καπνίζον εἰς τὸν Ἀγγλόν, ἐνεδύθη τὰ ἐνδύματά του.

Ὁ Βαλανσῶλ ἐντούτοις, λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ φίλου του ὀλισθεῖσαν πιστόλιον, ἔφερεν αὐτὸ μετὰ τῆς πιστολοθήκης εἰς τὸν σὶρ Ἰωάννην.

— Λοιπὸν τί γίνεται; ἠρώτησεν ὁ Ἀγγλος δεικνύων διὰ τοῦ βλέμματός τὸν Δὲ Βαρζῶλ.

— Ἀπέθανεν, ἀπεκρίθη ὁ μάρτυς.

— Ἐπραξα ὡς τίμιος ἄνθρωπος, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Ρολάνδος ἀπομάσσων διὰ τοῦ μανδυλίου τὸν ἰδρωτὰ ὅστις, ἅμα ἀγγελθέντος τοῦ θανάτου τοῦ ἀντιπάλου του, κατέβρεξε διὰ μιᾶς τὸ πρόσωπόν του.

— Ναί, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Δὲ Βαλανσῶλ, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἔχετε ἀπαισίαν χεῖρα.

Ταῦτα εἰπὼν καὶ φιλοφρόνως ἀποχαιρήσας τὸν Ρολάνδον καὶ τὸν μάρτυρα αὐτοῦ, ἐπανῆλθε παρὰ τὸ πτώμα τοῦ φίλου του.

— Σεῖς δὲ, μυλόρδε, ὑπέλαβεν ὁ Ρολάνδος, τί φρονεῖτε;

— Φρονῶ, ἀπήντησεν ὁ σὶρ Ἰωάννης θαυμάζων καὶ δυσχεραίνων ἐνταυτῷ, ὅτι εἴσθε ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ὁ θεὸς Σαιξπῆρος παριστᾷ λέγοντας «Ὁ κίνδυνος καὶ ἐγὼ εἴμεθα δύο λέοντες τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γεννηθέντες ἐξ ὧν ὁμῶς εἰμὶ ὁ πρωτότοκος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΡΟΛΑΝΔΟΣ.

Ἡ ἐπιστροφή ὑπῆρξε σιωπηλὴ καὶ λυπηρά. Ὁ Ρολάνδος ἀπολέσας τὰς περὶ θανά-

του ἐλπίδας, συναπώλεσε καὶ τὴν εὐθυμίαν του.

Τὸ τραγικὸν δρᾶμα αὐτουργὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ Ῥολάνδος ἐπηύξανε πιθανῶς τὴν σκυθρωπότητά του· ὁμολογητέον ὅμως ὅτι εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὴν ἀρτίως κατὰ τῶν Ἀράβων ἐκστρατείαν τόσον εἶχε χύσει αἷμα, τόσα πτώματα ἔστρωσε κύκλῳ τοῦ ἵππου του, ὥστε δὲν πιστεύομεν ὅτι ὁ θάνατος ἐνὸς ἀνθρώπου δι-
ήγειρεν ἐν αὐτῷ καιρίαν καὶ θλιβεράν ἐντύ-
πωσιν.

Ἄλλος λοιπὸν ἦτο ὁ λόγος τῆς λύπης του· ἦτο φαίνεται ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὁ νεανίας ἐξεμυστηρεύθη εἰς τὸν σὶρ Ἰωάννην. Ἐθλίβετο δηλαδὴ ὄχι διότι ἐφόνευσε τὸν Βαρζῶλ, ἀλλὰ διότι δὲν ἐφονεύθη ὑπ' ἐκείνου.

Ὅταν ἐφθασαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Βασιλικῷ Παλατίου, ὁ σὶρ Ἰωάννης ἀναβάς εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἀποθέσας τὰ πιστόλια, τῶν ὁποίων ἡ θεὰ ἡδύνατο νὰ διεγείρῃ εἰς τὸν Ῥολάνδον λυπηρὰς ὁπωσδήποτε ἀναμνήσεις, μετέβη ὕστερον πρὸς τὸν νέον ἀξιωματικὸν καὶ τῷ παρέδωκε τὰς τρεῖς ἐπιστολάς.

Εὗρε δὲ αὐτὸν ἐσχυμμένον ἐπὶ τραπέζης καὶ συλλογισμένον.

Ὁ Ἀγγλος δὲν ὠμίλησε παντάπασιν, ἀλλ' ἔθηκε πρὸ αὐτοῦ τὰς ἐπιστολάς.

Ὁ νεανίας ρίψας τότε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν, ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν μητέρα του ἀπευθυνομένην καὶ τὴν ἀπεσφράγισε.

Καθόσον προέβαιnen εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς κρουνοὶ δακρύων ἔβρεχον τὸ πρόσω-
πόν του.

Ὁ σὶρ Ἰωάννης θεώρει ἐν ἐκπλήξει τὴν νέαν ταύτην φάσιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν παρουσιάζετο πάλιν ὁ Ῥολάνδος· διότι τὰ πάντα προσεδόκα ὑπὸ τῆς ἀστάτου καὶ πολυποικίλου ἐκείνης φύσεως, ὄχι ὅμως καὶ δάκρυα.

Ὁ Ῥολάνδος οὐδόλως προσέξας εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ σὶρ Ἰωάννη, ἐψιθύρισε σείων τὴν κεφαλὴν·

« Ταλαίπωρος μήτηρ! πόσα δάκρυα θὰ ἔ-
χυνες! προτιμότερον ἴσως ὅτι τὰ πράγματα ἀπέθισαν οὕτω, διότι αἱ μητέρες δὲν ἀντέ-
χουσιν εἰς τὸν θάνατον τῶν τέκνων των.

Ταῦτα εἰπὼν ἔσχισεν αὐτομάτως καὶ τὰς τρεῖς ἐπιστολάς, τὴν πρὸς τὴν μητέρα του δηλαδὴ τὴν πρὸς τὴν ἀδελφὴν του καὶ τὴν πρὸς τὸν Βοναπάρτην καὶ ὕστερον ἔκαυσε προσεκτικῶς ὅλων αὐτῶν τὰ τεμάχια. Ὑστε-
ρον ἐσήμανε τὸν κώδωνα καὶ προσεκάλεσε τὴν θαλαμηπόλον.

— Μέχρι ποίας ὥρας δέχονται ἐπιστολάς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον; ἠρώτησεν.

— Μέχρι τῆς ἑκτῆς καὶ ἡμισείας, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ἐπομένως μετ' ὀλίγα λεπτά τὸ τα-
χυδρομεῖον κλείει.

— Περίμενε λοιπὸν.

Ἐλαβε τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψε·

« Φίλτατέ μοι στρατηγέ,

« Ὡς σὰς προεῖπον ἐκεῖνος μὲν ἀπέθανεν ἐγὼ δὲ ζῶ· θὰ ὁμολογήσῃτε τώρα πιστεύω ὅτι εἶμαι μαγευμένος. »

« Ὁ διὰ βίου ἀφωσιωμένος

« Ῥολάνδος. »

Εἶτα ἐσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐπι-
γράψας αὐτὴν· *Πρὸς τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην, ὁδῶ Νίκης εἰς Παρισίους*, ἐνεχείρισε πρὸς τὴν θαλαμηπόλον καὶ παρήγγειλε νὰ τὴν ἐ-
πιδώσῃ ὅσον τάχιστα εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

Τότε μόνον, φαίνεται, παρετήρησε τὸν σὶρ Ἰωάννην καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα·

— Μεγάλην ἐκδούλευσιν μοι προσεφέρετε, μολόρδε, εἶπε, καὶ τοιαύτην, οἷα συνδέει διὰ παντός δύο καρδίας. Ἐγὼ ἀπὸ τοῦδε εἶμαι φίλος σας, θὰ μὲ τιμῆσῃτε καὶ ὑμεῖς, ἄρ' αὖ γε διὰ τῆς φιλίας σας ;

Ὁ σὶρ Ἰωάννης ἐσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ Ῥολάνδου.

— Ὡ! σὰς ὑπερευχαριστῶ, δὲν ἐτόλμων νὰ ἐλπίσω ποτὲ τοιαύτην τιμὴν, ἀλλ' ἀφοῦ μοι τὴν προσφέρετε τὴν δέχομαι, εἶπε, καὶ δάκρυ θαλερὸν ὕγρανε τὰ βλέφαρα τοῦ τέως ἀπα-
θοῦς Ἀγγλου.

Κυττάξας ὕστερον τὸν Ῥολάνδον.

— Λυποῦμαι, προσέθηκεν, ὅτι τόσῳ ταχέως ἀναχωρεῖτε, ἐπειδὴ πολὺ θὰ εὐχαριστούμην ἂν ἔμενον δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας μαζὶ σας.

— Ποῦ ἐσκοπεύετε νὰ ὑπάγητε, μολόρδε, ὅταν σὰς συνήντησα ;

— Ὡ! ἐγὼ πουθενά, ἐταξίδευον χάριν δια-
σκεδάσεως, διότι πάσχω συνεχῶς ὑπὸ ἀθυ-
μίας.

— Ὅπερ ἐστὶν ἐταξιδεύετε ἀσχόπως ;

— Ἐσκόπευον τὸν ἀντίον νὰ ὑπάγω παντοῦ.

— Ἐν καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι κατ' οὐσίαν, εἶπεν ὁ νέος ἀξιωματικὸς μειδιῶν. Ἐ! τί λέγετε, δέχεσθε μίαν πρότασίν μου ;

— Εὐχαρίστως ἂν ἦναι δυνατόν.

— Εἶναι δυνατότατον, κατ' ὅσον τοῦτο ἐξαρ-
τᾶται ἀφ' ὑμῶν.

— Ἀς ἀκούσωμεν.

— Ἐὰν ἐφονεύμην ἐμέλλετε νὰ μετακομί-
σῃτε τὸ λείψανόν μου εἰς τὴν μητέρα μου, ἦ

νὰ τὸ ρίψετε εἰς τὸν Ῥοδανόν. Ἀληθινά;

— Ἐμελλον νὰ μετακομίσω τὸ λείψανόν σας εἰς τὴν μητέρα σας καὶ ὄχι νὰ τὸ ρίψω εἰς τὸν Ῥοδανόν.

— Ἰδοὺ λοιπὸν τί πρέπει νὰ γίνη· ὄντι νὰ μὲ μετακομίσῃτε νεκρὸν, νὰ μὲ μετακομίσῃτε ζῶντα, καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι θὰ σὰς δεχθῶσι μετὰ μεγαλειτέρας εὐχαριστήσεως.

— Τί λέγετε!

— Θὰ διατρίψωμεν δεκαπέντε ἡμέρας εἰς Βουργον, ἥτις εἶναι πατρίς μου καὶ μία ἐκ τῶν ἀηδεστέρων πόλεων τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ συμπατριῶταί σας διαπρέπουσιν ἐπὶ ἰδιοτροπία, ἴσως σεῖς διασκεδάσετε ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄλλοι ἀθυμοῦν. Πῶς σὰς φαίνεται ἡ πρότασίς μου;

— Μοὶ ἀρέσκει πολὺ, εἶπεν ὁ Ἀγγλος, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὀλίγον ἀπρεπῆς τοιούτου εἵδους ἐπίσκεψις.

— ὦ μυλόρδε, ἐδῶ δὲν εἶναι Ἀγγλία, ὅπου ἡ ἐθιμοτυπία ἔχει κράτος ἀπόλυτον. Ἡμεῖς οὔτε βασιλέα ἔχομεν, οὔτε βασίλισσαν, οὔτ' ἐκόψαμεν τὸν λαιμόν τοῦ ταλαιπώρου ἐκείνου πλάσματος τοῦ καλουμένου Μαρία Ἀντωνιέτα διὰ νὰ ἐνθρονίσωμεν ἀντ' αὐτῆς τὴν αὐτῆς μεγαλειότητα τὴν ἐθιμοτυπίαν!

— Ἐπίφθονος εἶναι ἡ τοιαύτη ἀπλότης σας, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης.

— Ἡ μήτηρ μου, ὡς ἰδίους ὄμμασι θέλετε ἰδῆ, εἶναι ἀγαθωτάτη καὶ λίαν φιλόφρων. Ἡ ἀδελφή μου ὅταν ἐχωρίσθημεν ἦτο δεκαεξαετής, τώρα ἐπομένως θὰ συνεπλήρῳσε δεκαοκτὼ ἔτη, καὶ τότε μὲν ἦτο ἀρκετὰ εὐειδής, τώρα δ' ἀφεύκτως θὰ ᾔῃναι ὠραία. Ἐχω καὶ ἓνα μικρὸν ἀδελφόν δωδεκαετῆ καλούμενον Ἐδουάρδον· εἶναι χαριέστατον παιδίον, ἀλλὰ καὶ ζωηρόν ὅσον δύνασθε νὰ φαντασθῇτε. Θὰ σὰς ρίπτῃ ρακέτας διὰ τῶν κνημῶν σας καὶ θὰ παρωδᾷ μεθ' ὑμῶν τὴν Ἀγγλικήν. Παρελθουσῶν οὕτω τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, θὰ μεταβῶμεν ἐκεῖθεν εἰς Παρίσιους.

— Χθὲς μόλις ἔφθασα ἐκ Παρισίων, εἶπεν ὁ Ἀγγλος.

— Ναί, ἀλλ' ἐμελετᾶτε νὰ ὑπάγητε εἰς Αἰγυπτον διὰ νὰ ἐπισκεφθῇτε τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην, νομίζω λοιπὸν ὅτι συντομωτέρα εἶναι ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα εἰς Παρίσιους ἀπὸ τῆς εἰς Κáιρον· ὅθεν θὰ σὰς παρουσιάσω ἐγὼ εἰς τὸν στρατηγὸν καὶ βεβαιώθῃτε ὅτι θὰ σὰς ὑποδεχθῇ φιλοφρονέστατα. Ἐκτὸς τούτου ἀνεφέρατε, φρονῶ, πρὸ ὀλίγου

τὸν Σαῖξπηρον;

— ὦ! ναί, τὸν ἀναφέρω συνεχῶς.

— Ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι σὰς ἀρέσκουσιν αἱ κωμωδίαὶ καὶ τὰ δράματα.

— Ναί, μοὶ ἀρέσκουσι τῶντι πολὺ.

— Σὰς λέγω λοιπὸν ὅτι ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης μελετᾷ νὰ παραστήσῃ μετ' οὐ πολὺ μίαν κωμωδίαν λίαν ὀξιοθέατον, σὰς βεβαιῶ.

— Φρονεῖτε, εἶπεν ὁ σὶρ Ἰωάννης διστάζων εἰσέτι, ὅτι δεχόμενος τὴν προσφορὰν σας δὲν θὰ φανῶ ἀδιάκριτος;

— Ἀμφιβολίαν δὲν ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ θὰ προξενήσῃτε εὐχαρίστησιν εἰς πάντας καὶ μάλιστα εἰς ἐμέ.

— Τότε δέχομαι.

— Εὖγε! πότε θέλετε ν' ἀναχωρήσωμεν;

— Ὅταν θ' ἀναχωρήσῃτε σεῖς. Τὸ ὄχημά μου ἦτο ἐτοιμον καὶ μὲ ἀνέμενε τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐρρίψατε κατὰ πρόσωπον τοῦ Δε Βαρζῶλ τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο πινάκιον, καὶ ἐπειδὴ ἄνευ τῆς περιστάσεως ἐκείνης δὲν θὰ σὰς ἐγνώριζον, χαίρω ὅτι τὸ ἐρρίψατε κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ναί, χαίρω πολὺ.

— Τί λέγετε; ἀναχωροῦμεν τὴν ἐσπέραν ταύτην;

— Προθύμως. Ὑπάγω τώρα νὰ διατάξω τὸν ἀμαξηλάτην νὰ φέρῃ νέους ἵππους, ἅμα δὲ τοὺς φέρῃ ἀναχωροῦμεν ἀμέσως.

— Ὁ σὶρ Ἰωάννης ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθε καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἀνέβη λέγων, ὅτι παρήγγειλεν εἰς τὸν ξενοδόχον νὰ ἐτοιμάσῃ πρόχειρον δεῖπνον ἐξ ὀλίγου ὀπτοῦ κρέατος καὶ ἐνὸς ὀρνιθίου.

Ὁ Ῥολάνδος λαβὼν τὸν μάρσупον αὐτοῦ κατέβη, ὁ δὲ Ἀγγλος ἐτοποθέτησεν ἀσφαλῶς τὴν πιστολοθήκην του εἰς τὸ κιβώτιον τοῦ ὀχήματος.

Ἀφοῦ δὲ ἀμφότεροι ἐδείπνησαν, ὥστε νὰ δυνηθῶσι νὰ ταξειδεύσωσιν ἀποφεύγοντες τοὺς νυκτερινούς σταθμούς, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄχημα ἅμα τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας τῶν Κορδελιέρων ἐσήμανε τὴν ἐννάτην, καὶ ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ Ἀβινιόν, ὅπου ἡ διοδὸς τῶν ἀφῆσεν αἱματηρὰ ἵχνη. Ἀναχωροῦντες δ' ἐφαίνοντο ὁ μὲν Ῥολάνδος ἀφροντὶς ὡς πάντοτε, ὁ δὲ Τάνλευ ἀτάραχος ὡς εἶναι γενικῶς ὅλοι οἱ Ἀγγλοι.

Μετὰ ἐν τέταρτον ὥρας ἀμφότεροι ὑπνωττον ἢ τοῦλάχιστον ἐφαίνοντο ὑπνώττοντες ὡς εἰκάζετο ἐκ τῆς ἀκρας σιγῆς ἥτις ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ ὀχήματος.

(ἀκολουθεῖ)